

- Hoger
- Algemeen
- Voortgezet
- Onderwijs

Inzenden scores

Uiterlijk 6 juni de scores van de alfabetisch eerste twintig kandidaten per school op de daartoe verstrekte optisch leesbare formulieren naar het Cito zenden.

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de geëmmiteerde toekomen.

3 De geëmmiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinerator en de geëmmiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de geëmmiteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten, die geen gehele getallen zijn, zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;

3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg (of berekening) ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

5 Voor deze toets kunnen maximaal 90 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

6 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer (artikel 42, tweede lid, Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO).

Dit cijfer kan afgelezen worden uit tabellen die beschikbaar worden gesteld. Tevens wordt er een computerprogramma verspreid waarmee voor alle scores het cijfer berekend kan worden.

3 Antwoordmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Opgave 1 De Wet Inburgering Nieuwkomers

Maximumscore 2

- 1 Hessam Haytehvoodi heeft een verblijfsvergunning gekregen op grond van het Vluchtelingenverdrag van Genève (vanwege vervolging door de Iraanse overheid) 1
- Mimout Benseamar heeft op grond van het recht op gezinshereniging een verblijfsvergunning gekregen 1

Maximumscore 2

- 2 één van de volgende uitgangspunten van het minderhedenbeleid vanaf 1980:
- beleid gaat uit van blijvende aanwezigheid van etnische groepen / minderheden
 - beleid is gericht op het verbeteren van de (sociale) achterstandspositie van allochtone groepen

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 4	
3 ☐ Voorbeelden van positieverwerving zijn (één van de volgende):	<u>1</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Immigranten volgen vrijwillig onderwijs (regel 6–7 in tekst 1). • H. Haytehvoodi uit Iran heeft zichzelf aangemeld voor een inburgeringscursus (regel 10 in tekst 2). • H. Haytehvoodi uit Iran doet veel moeite om zelf Nederlands te leren (regels 12–21 in tekst 2). • M. Benseamar toont veel inzet voor studie (regel 16 in tekst 3). • In tekst 2 (regels 23–27) wordt gesproken over vluchtelingen die problemen hebben (als factor die belemmerend werkt). 	
Uitleg voorbeeld van positieverwerving: Het gaat hier om een factor die ligt bij de mensen zelf om hun maatschappelijke positie te versterken (voorbeelden één tot en met vier) of te verzwakken (voorbeeld vijf).	<u>1</u>
Voorbeelden van positietoewijzing zijn (één van de volgende):	<u>1</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Er is een verplichte inburgeringscursus voor nieuwkomers. • De overheid dwingt nieuwkomers een inburgeringsprogramma te volgen. • De gemeente betaalde kost en inwoning voor het kunnen volgen van een cursus in Bovendonk (regel 11 in tekst 3). 	
Uitleg voorbeeld van positietoewijzing: De overheid neemt een maatregel om de maatschappelijke positie van nieuwkomers/allochtonen te versterken.	<u>1</u>
Maximumscore 2	
4 ☐ - In tekst 2 wordt er gesproken over de wilskracht van de Nederlanders: als ze iets willen, dan doen ze het ook (regel 32–33)	<u>1</u>
- In tekst 3 spreekt de geïnterviewde over (één van de volgende):	<u>1</u>
<ul style="list-style-type: none"> • op tijd komen en zelfdiscipline (regel 28) • ze zijn individualistisch (regel 30) • ze hebben nooit tijd voor elkaar (regel 30) 	
Maximumscore 2	
5 ☐ Ja, want in deze zinnen wordt generaliserend over Nederlanders gesproken / de uitspraken zijn weinig genuanceerd / ze hebben betrekking op weinig feiten of ervaring, of	
Nee, want (bijvoorbeeld één van de volgende):	
<ul style="list-style-type: none"> • een echt stereotype is star en moeilijk te veranderen en daarvan is hier geen sprake. • stereotypen zijn meestal negatief, dit zijn algemene positieve uitspraken over het gedrag van de gemiddelde Nederlander. • Het uiten van stereotypen is vaak een kenmerk van het zich afzetten tegen leden van andere groepen. Dat is hier niet het geval. 	

Opgave 2 Een kwart eeuw sociale verandering

Maximumscore 2

- 6 • Ja, Nederland is een multiculturele samenleving geworden omdat meerdere etnische groepen naast elkaar leven / er sprake is van culturele verscheidenheid 1
- Citaat in de regels 26–30:
- „Wat verder opvalt is de bontheid van het straatbeeld” / „Allemaal buitenlanders: zijn dat toeristen?” 1
- of
- Nee, er is geen sprake van een multiculturele samenleving omdat etnische groepen (nog) geen gelijke kansen hebben op werk / op het bereiken van een goede maatschappelijke positie 1
- Citaat in de regels 37–44 (één van de volgende): 1
- „... een nieuwe ongelijkheid ontstaan”.
- „... een nieuwe klasse van mensen die langdurig zijn uitgesloten van de arbeidsmarkt”.
- „Die klasse bestaat ... uit mensen van buitenlandse afkomst”.

Maximumscore 3

- 7 • Indische Nederlanders: na de onafhankelijkheid van Indonesië maakten zij gebruik van de mogelijkheid om naar Nederland te vertrekken.
- Molukkers: de mannen hebben in dienst gezeten bij het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger en werden daardoor gezien als collaborateurs / in afwachting van een eigen republiek konden ze ‘tijdelijk’ in Nederland blijven (aantal leden in 1971: 26.000, SCP 1998).
 - Surinamers / Antillianen: zij kwamen vooral voor studiedoeleinden / als Nederlands onderdaan konden zij zich vrij vestigen (aantal Surinamers in 1971: 38.000, aantal Antillianen: 18.000, SCP 1998).

per juiste groep en motief

1

Maximumscore 2

- 8 Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):
- gezinshereniging
 - gezinsvorming
 - hoger geboorteniveau bij allochtone groepen dan bij autochtonen
 - migratie genereert nieuwe migratie
 - komst van grote groep Surinamers in de jaren tachtig (vlak vóór de onafhankelijkheid van Suriname in 1975 en in de periode 1977–1980)
 - toename van de migratie vanuit de Antillen
 - geringe retourmigratie

per juist antwoord

1

Maximumscore 2

- 9 Voorbeeld van een goed antwoord is:
Er is sprake van een nieuwe klasse van mensen die langdurig is uitgesloten van de arbeidsmarkt.

Maximumscore 2

- 10 Voorbeelden van goede antwoorden zijn (één van de volgende):
- Er zijn veel nieuwe banen bijgekomen in de tertiaire en quataire sector / dienstverlenende sector / opkomst van tertiaire en quataire sector. Deze verschuiving van werkgelegenheid is in het algemeen niet gunstig voor mensen met een lagere opleiding.
 - Afname van werk in de sector industrie; in deze sector werkten de meeste allochtonen.
 - Veel ongeschoold werk is verdwenen en dit is nadelig voor allochtonen, waarvan er veel laag zijn opgeleid.

Maximumscore 4

- 11 Toename van werkgelegenheid door de computer
Voorbeelden van goede antwoorden zijn (één van de volgende):
- Er zijn nieuwe producten ontstaan (bijvoorbeeld allerlei vormen van consumentenelektronica); de productie van nieuwe producten levert doorgaans werk op.
 - Er ontstaan nieuwe vormen van zakelijke dienstverlening, bijvoorbeeld softwarebedrijven.

Afname werkgelegenheid door de computer

Voorbeeld van een goed antwoord:

- Computers nemen taken over van mensen / verdwijnen van eenvoudig routinewerk / procesinnovatie gaat ten koste van arbeidsplaatsen.

2

Maximumscore 1

- 12 Het aandeel vrouwen met een betaalde baan is sinds 1971 flink gestegen (van ongeveer 30% in 1971 tot 52% van de vrouwen in 1997).

Antwoorden	Deel- scores
Maximumscore 2	
13 ☐ Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):	
<ul style="list-style-type: none"> • Vrouwen verrichten nog het merendeel van de huishoudelijke arbeid / zorgtaken, ook indien ze betaald werk hebben. • Vrouwen werken vooral in deeltijd waardoor ze een minder grote kans hebben op leidinggevend of hooggekwalificeerd werk / waardoor ze minder verdienen / minder economisch zelfstandig zijn. • Vrouwen volgen vaak opleidingen die minder kans bieden op goed betaalde functies of carrière. • Vrouwen worden nog altijd geconfronteerd met vooroordelen / discriminatie over het kunnen uitoefenen van bepaalde functies. 	
per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 3	
14 ☐ • ABW / Bijstandswet: de sociale voorzieningen	
<ul style="list-style-type: none"> • AOW: de volksverzekeringen • WAO: de werknemersverzekeringen • WW: de werknemersverzekeringen 	
Indien vier antwoorden juist	<u>3</u>
Indien drie antwoorden juist	<u>2</u>
Indien twee antwoorden juist	<u>1</u>
Indien één antwoord juist	<u>0</u>
Maximumscore 2	
15 ☐ Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):	
<ul style="list-style-type: none"> • het probleem van de betaalbaarheid van het sociale zekerheidsstelsel • het groot aantal inactieven in de samenleving • veel mensen zijn afhankelijk geworden van onpersoonlijke instellingen • fraude met uitkeringen / zwartwerken • minder worden van de solidariteit / draagvlak wordt minder / mindere bereidheid om te betalen 	
per juist antwoord	<u>1</u>
Opgave 3 Het algemeen verbindend verklaren van CAO's	
Maximumscore 2	
16 ☐ • VVD is voor vermindering van overheidsinvloed op sociaal-economisch terrein / wil meer overlaten aan de markt	<u>1</u>
• PvdA wil door meer overheidsinvloed de positie van de werknemers beter beschermen	<u>1</u>
Maximumscore 2	
17 ☐ • het harmoniedenken / het transactiemodel	<u>1</u>
• het overleg tussen de werkgevers- en werknemersorganisaties is gericht op het bereiken van overeenstemming / het zaken doen. (Dit zijn de centrale kenmerken van het poldermodel)	<u>1</u>
Maximumscore 4	
18 ☐ • De overheid als regelgever	<u>1</u>
toelichting: de overheid verklaart de CAO's geldig voor de hele bedrijfstak (regel 11–12) / de overheid is actief op het terrein van de arbeidsvoorwaarden / er is de wet op het minimumloon (regel 7–8)	<u>1</u>
• De overheid als overlegpartner	<u>1</u>
toelichting: de overheid overlegt in de SER met de sociale partners (regel 21–22)	<u>1</u>

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 3	
19 ☐ • CAO-lonen zijn het resultaat van onderhandelingen door werkgevers- en werknemersorganisaties	<u>1</u>
• Het minimumloon wordt vastgesteld door de overheid	<u>1</u>
• Het verschil in hoogte ontstaat door inzet van de vakbonden / verbetering van de lonen is meestal de wens van de vakbonden	<u>1</u>

Opgave 4 Actie tegen de 24-uurseconomie

Maximumscore 1

- 20 (Betaald) werken is een plicht / arbeid is een wezenlijke menselijke activiteit.

Maximumscore 2

- 21 twee van de volgende:
- Door vrijwilligerswerk kunnen mensen zich ontplooiën / zelfrespect verwerven.
 - Door vrijwilligerswerk kan men sociale contacten opdoen.
 - Vrijwilligerswerk is nuttig voor de omgeving en voor de samenleving (je helpt mensen, veel organisaties kunnen niet zonder inzet van vrijwilligers).

per juist antwoord

1

Maximumscore 2

- 22 • de arbeidsomstandigheden
bijvoorbeeld citaat: „We willen onze gezondheid niet schaden door overhaasting en stress”.
- de arbeidsvoorwaarden
bijvoorbeeld citaat: „We willen werken op normale tijden”.

Indien één terrein van arbeid en citaat goed

1

Maximumscore 4

- 23 Linkse partij
- SP of GroenLinks 1
 - opkomen voor de belangen van de arbeiders / afwijzing marktmechanisme als regulator / de keus voor kleinschalige en mensvriendelijke productiewijzen 1
 - Christelijke partij
 - één van de kleine christelijke partijen: SGP / GPV / RPF 1
 - vóór heiliging van de zondag / waarde van het gezin / tegen ontwrichting van het gezinsleven 1

Maximumscore 2

- 24 twee van de volgende:
- De kerken zetten zich in voor één bepaald doel of belang. (In dit geval tegen de 24-uurseconomie).
 - De kerken richten zich met hun eisen op kabinet en parlement / proberen de politiek of het beleid te beïnvloeden.
 - De kerken zijn een tijdelijk samenwerkingsverband aangegaan / de samenwerking heeft geen permanent karakter / de samenwerking zal na de actieperiode stopgezet worden.
 - De wijze van politieke beïnvloeding is werken via publieke opinie / mobiliseren van mensen / openlijk protesteren tegen bepaald beleid / in het nieuws komen.

per juist antwoord

1

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
25 ☐ • fase 1: herkennen van problemen	<u>1</u>
• Ze willen het actiepunt op de (publieke en) politieke agenda zien te krijgen of	<u>1</u>
• fase 4: reactie op bestaande beleid en wetgeving	<u>1</u>
• Ze willen de bestaande regelgeving terugdraaien / bijvoorbeeld winkelsluitingswet weer veranderen	<u>1</u>
Maximumscore 2	
26 ☐ • protestparticipatie	<u>1</u>
• toelichting: de kerken hebben een handtekeningactie gehouden / ze hebben stellingen aan de deur van de Eerste Kamer gespijkerd	<u>1</u>
Maximumscore 2	
27 ☐ twee van de volgende:	
• vrijheid van meningsuiting	
• vrijheid van vergadering en betoging	
• vrijheid van vereniging	
• vrijheid van petitie (recht om schriftelijke verzoeken in te dienen)	
per juist antwoord	<u>1</u>

Opgave 5 Islamitische scholen

Maximumscore 4

- 28 Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):
- Directeur basisschool: „dus hanteren we hier dezelfde regels als thuis” (regel 11 en 12), met andere woorden via de school worden de leerlingen waarden / normen aangeleerd.
 - Wethouder: „Ik vind bijvoorbeeld dat meisjes hetzelfde moeten leren als jongens” (regel 22 en 23), dus brengt de school cultuurgebonden opvattingen over die niet van huis uit zijn meegekregen.
 - Raadslid: „... zodat kinderen rekening leren houden met andere ideeën” (regel 30 en 31), in dit geval leert een leerling een waarde / juist andere dan de eigen culturele bijzonderheden.

per juist antwoord

2

Maximumscore 3

- 29 één van de volgende:
- Een uitgangspunt van het CDA is de gespreide verantwoordelijkheid bij het inrichten van de samenleving. Het CDA vindt, dat verenigingen, organisaties, kerken etc. een belangrijke rol hebben in de samenleving. / Zij hebben het recht om hun eigen levensbeschouwelijke instellingen te organiseren; dus ook een islamitische school.
 - Het CDA hecht grote waarde aan de vrijheid van onderwijs: godsdienstige / maatschappelijke stromingen moeten hun eigen scholen kunnen stichten.

Maximumscore 4

- 30 Voorbeeld van een goed antwoord is:
- Door het gebruik van lesmateriaal dat beter is afgestemd op de situatie van allochtonen worden misschien betere onderwijsresultaten behaald en daarmee wordt de kans op betere banen groter. Hun maatschappelijke positie zal daardoor verbeteren
 - Het hebben van eigen scholen versterkt de identiteit van islamitische groepen / Het hebben van eigen scholen benadrukt hun opstelling als aparte groep / Versterkt hun beleving en behoud van de eigen cultuur

2

2

Opgave 6 Verkiezingen van de provinciale staten**Maximumscore 2**

- 31 Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):
- De samenstelling van de provinciale staten dient in een democratie overeen te komen met de voorkeuren van de burgers (ingezetenen van de provincie).
 - De partij die belangen van de kiezer steunt, krijgt in het bestuur en in de besluitvorming invloed.
 - Bij een geringe opkomst bij de verkiezingen dreigt de politieke agenda vooral door beroepspolitici / elite te worden bepaald.
 - Een stem voor de provinciale staten is ook belangrijk voor de landelijke politiek / machtsverhoudingen. De provinciale staten kiezen namelijk de leden van de Eerste Kamer.
 - burgerplicht

per juist antwoord

1**Maximumscore 4**

- 32 twee van de volgende:
- De opiniërende functie: de mogelijkheid om bij te dragen aan het openbare debat.
 - De agendafunctie: de wensen van politieke partijen worden via aparte programma's bekend gemaakt / burgers en organisaties kunnen hun wensen kenbaar maken.
 - De commentaarfunctie: commentaar leveren op het gevoerde beleid of op beleidsvoorstellen van partijen.
 - De controlefunctie: tekortkomingen in het bestuur, wantoestanden kunnen aan de kaak worden gesteld.

per juiste functie en uitleg

2**Maximumscore 2**

- 33 één van de volgende:
- de articulatiefunctie
toelichting: de politieke partijen / de kandidaten zijn er onvoldoende in geslaagd om hun eisen en wensen / het belang van verkiezingen onder de aandacht van de kiezers te brengen 1
 - de communicatiefunctie
toelichting: te weinig contact / communicatie tussen kiezers en kandidaten / politici; weinig bezoekers op thema-avonden, partijcongressen 1
 - participatiefunctie
toelichting: het lukte onvoldoende om de burgers op te roepen om te gaan stemmen 1

Maximumscore 3

- 34 PvdA, D66 en GroenLinks

per juist antwoord

1**Maximumscore 3**

- 35 • Het Nederlands kiesstelsel is gebaseerd op evenredige vertegenwoordiging / er is geen kiesdrempel (behalve de kiesdeler) 1
- Dit heeft tot gevolg dat in het parlement / provinciale staten veel partijen vertegenwoordigd zijn / dat geen enkele partij de absolute meerderheid heeft of haalt 1
 - Het dagelijks bestuur/college van Gedeputeerde Staten / het kabinet dient het vertrouwen te hebben van de meerderheid in het parlement/provinciale staten / politieke partijen moeten samenwerken om te kunnen steunen op een meerderheid in het parlement (en vormen zo een coalitie) 1

Maximumscore 2

- 36 één van de volgende:
- De achterban van het CDA is gemiddeld religieuzer dan die van de PvdA. Religieuze mensen gaan eerder naar de stembus dan niet-religieuzen.
 - De achterban van het CDA is gemiddeld ouder. Ouderen gaan eerder naar de stembus dan jongeren / meer plichtsbesef.

Einde